

РАД ПАРТИЗАНСКЕ ТКАЧНИЦЕ У УЖИЦУ

Ткачка радионица у Ужицу била је власништво Акционарског друштва и њом је управљао управни одбор на челу с председником. Сваког месеца по један члан управног одбора био је дежурни. Председник управе био је Здравко Ђурић. У саставу ове фабрике били су, поред ткачнице, електричне централе, стругара и ледара. За време Ужичке републике у јесен 1941. шдине стругара и ледара нису радиле.

Ја сам у време партизана у Ткачници радила на сновалкама, Било је нас десет радница, које смо радиле на сновалкама, по пет у две смене. Радило се по осам часова. Прва смена почињала је у шест и трајала до 14 часова, а друга од 14 — 22 часа. Сновале смо памук и то увек с великом лсурбом, јер су тада потребе за памучним тканинама код партизана биле велике. Највише смо сновали зефире, који су се употребљавали и за завоје. Зефири су сновани од белог и обојеног памука. За завоје смо употребљавали памук „нумере“ 80 и 30, који је танак и чврст, а кад је тога нестало, употребљавали смо и памук „нумере“ 24 и 20, од којег се ткао фланел. За осам часова рада свака од нас могла је да оснује највише по три ваљка од 60 до 90 метара, што је зависило од дебљине основе. Касније смо сновале по два ваљка дневно.

Тада се доста сновало и ткало бело платно, које се употребљавало за завоје, газу, а нешто и за војничко рубље. Зефир за рубље и „американ“ производили су се од памука „нумере“ 24 и 20. Платно за рубље било је плаве, браон и розе боје. Таква је била већ обојена основа и потка. Тада нисмо имали своју фарбару.

За сновање смо имали пет машина и то три за веће, а две за мање ширине. Чаршафе, пешкире и марамике тада нисмо посебно сновали, већ је то ткано од готових ваљака.

Производња у Ткачници је трајала све до 28. новембра 1941. године.

Стара управа Ткачнице остала је и за време партизана, али је командант места Вукола Дабић налоге и наређења за рад фабрике издавао преко Цвете Дабић. Партизани су у фабрици имали свог комеара. То је био Слободан Илић. Главна политичка личност у Ткачници тада је била Цвета Дабић. Она је највише радила ка побољшању организације производње, агитовала да се ради

боље и брже и објашњавала да то захтевају потребе борбе. Цвета Дабић ушла је тада и у управни одбор. Све је, тако рећи, ишло преко ње. Раднице, којих је било већина, за све су се обраћале Цвети. Стари председник управе Перо Костадиновић Ђендо још раније се повукао. Други чланови управе, поштову они који нису волели партизанае, повлачили су се из свих послова.

У фабрици је тада постојала партијска ћелија, Ја сам тада припадала оној групи радница у коју су чланови КПЈ имали поверење и све смо редовно давале прилог за Партију. Давало се по пет до 20 динара. Месечно се у нашој фабрици скупљало по 400—500 динара прилога за Партију. Новац смо предавале Цвети Дабић.

Крајем новембра, кад су партизани одступали, тежило се да се што више робе одвуче, како не би пало Немцима у руке. При повлачењу је ипак доста готове робе остало у фабрици. У фабрици је остало и око 150 килограма вуне, коју смо ми раднице опрале да би се од ње плели џемпери, рукавице, чарапе и шалови за партизанае. Кад су Немци поново ушли у Ужице, позивали су све жене и девојке које су плеле одећу за партизанае, затварали их и терали на принудан рад.

Све време док сам радила у партизанској Ткачници, редовно сам примала плату — по 25 динара на дан, колико сам и пре тога примала. Тада смо на благајни предузећа сваког месеца давали по 50 динара као неку врсту помоћи незбринутим радницима. Тај новац остао је после повлачења партизана у благајни предузећа. Немци су га тражили, али га нису нашли. . .

Божана БОЈОВИЋ